

Posudek diplomové práce
Bc. Karla Trnková
Možnosti řešení problému
populací holubů v českých městech
Fakulta humanitních studií University Karlovy v Praze
katedra sociální a kulturní ekologie, 2016

Úvod

Pochvala za volbu tématu může být různá. Jsou témata vážná, široká, celospolečensky závažná, aktuální a obecně známá. Bakalářka **Karla Trnková** zvolila téma zdánlivě nevážné, relativně úzké, jež jistě nestojí v popředí (např. mediální) pozornosti, ale určitě je závažné a svým způsobem signifikantní pro vztah soudobé společnosti k přírodě a je zde *přítomné*, tedy aktuální. Dobrá volba pro katedru sociální a kulturní ekologie i pro společnost.

1. Obsahová stránka

Kdyby byl úvod práce jen vtipný, neváhal bych jej okamžitě badatelsko-vědecky odsoudit. Jenže on je i chytrý: čtenář se okamžitě seznamuje s problémem, a to hned s několika roviny od stavu přes dopady až k etickému rozměru, sleduje dramatické odhalení motivace i situovanosti autorky a nepochybně získává i vlastní čtenářské angažmá. Opravdu tedy platí „Úvod mého úvodu nepostrádá důvodu.“, jak praví autorka, a v tomto duchu práce pokračuje, ač někdy sušeji.

Např. v následujících kapitolách jsou uvedeny přírodovědné charakteristiky zkoumaného druhu a vývoj jejich vztahu k člověku a jeho společenstvím minimálně v takovém rozsahu, aby byl další text, totiž synchronní popis recentního problému soužití, srozumitelný; tedy zcela náležitě. Zde ještě čtenář – nepřírodovědec leccos zná z vlastní zkušenosti a sdělovacích prostředků, přesto jsou poskytované informace užitečné svojí přehledností a úplností.

„Standardní“ metody postupů ohledně holubů v obcích, tedy většinou *proti* nim a jejich populacím, a jejich úřední a legislativní rozměr jsou už většinou v dané míře podrobností plnou novinkou, vzhledem k jazyku úvodu Úvodu až překvapivě precizně formulovanou.

K podrobné a povytce analyticky pojaté metodologické kapitole by bylo možné napsat jen stroze: každá metoda je možná, je-li reflektovaná, systematická a *přináší-li průkazné výsledky*. Karle Trnkové by bylo možné třeba hnidopišsky vyčíst, že namísto „předvýzkum“ používá sousloví „odrazový můstek“ (str. 49); mnohem důležitější však je, že pochopila sám smysl a výhody kvalitativního výzkumu, dovede přesně popsat a reflektovat své postupy a vhodně dokladovat svá zjištění.

Totéž platí v nezmenšené míře pro kapitolu „Analýza a interpretace získaných dat“, navíc s výstižně volenými názvy kapitol.

O zdařilém dvojitém závěru budu psát v závěrečném hodnocení.

2. Práce s literaturou

V daném případě nezbyvá než potupně přiznat, že devět desetin „holubí“ literatury samozřejmě neznám, natož abych se orientoval v té, která eventuálně chybí. Nezdá se to podstatné. Výčet titulů knižních, časopiseckých i internetových je zjevně bohatý, o jejich kvalitě svědčí snad dostatečně první polovina diplomové práce, cizojazyčná gramotnost prokázána. Rovněž metodologická literatura je zastoupena zcela uspokojivě. Svě zdroje interpretuje, parafrázuje a cituje Karla bezpečně a správně (až, ne jednou, na absenci paginace zdroje), dodržuje jednotně (až snad na občasný překlep) standardní „katedrální“ citační normu (normu České republiky upravenou „Harvardem“).

3. Formální stránka

Proč se v textu obsahu občas zjeví kurzíva? Proč má celá práce jen *jednu kapitolu* (včetně příloh...)? Zlomyslná otázka ze zoufalství, protože práce je jinak i rozsahem, obsahem všech povinných náležitostí a typografickou úpravou zcela korektní; chybí snad jen seznam příloh, který z důvodů nesouměřitelnosti nemůže milý dárek „Zajímavosti“ zcela nahradit.

Opisy rozhovorů jsou uvedeny jen dva, ostatní jsou však po dohodě obsaženy v audioformě na přiloženém CD disku. Text však obsahuje strukturu rozhovoru, informovaný souhlas a ukázkou rámcové analýzy, jejíž použití zasluhuje (lhostejno, zda teď nebo až v závěrečném hodnocení), samostatnou pochvalu.

Jazyk práce zde zaslouží hodnocení podrobnější.

Své nadprůměrné a „vyspané“ stylistické dovednosti využívá Trnková velmi dovedně a ku prospěchu věci, totiž k výstižnému, jemnému a přesnému vyprávění (postupu výzkumu) i postižení „kvalitativního popisu“ problému, aniž by se zpronevěřovala přírodovědné a celkem i legislativní přesnosti (terminologické, popisné). *Právě proto* však musím vytknout, spíše příkladmo, i ne zcela ojedinělé chyby.

„Pro výpovědi doc. RNDr. Pavla Rödla, CSc. používám prosté Rödl.“ (str. 55), chybí čárka za přístavkem. Na úrovni mluvnické si dovolím vyjádřit osobní názor: časté používání odporovací spojky „ale“ jako odporovací částice je nevhodné (srv. např. „Nejprve si to ale vyhledal“ namísto „Nejprve si to však vyhledal“ [str. 60]); poskytuje-li mi současná (**velmi špatná**) kodifikace českého pravopisu (Pravidla českého pravopisu, 1993) velmi nešťastně variantní možnost zkrácených tvarů ve 3. osobě plurálu sloves 4. třídy vzoru sází, nebudu jí využívat, neboť tím zcela zbytečně funkčně oslabuji své výrazové prostředky o vyjádření jedné distinkce (srv. „holub *káli* vs. holubi *káleji*). Zcela evidentní pak jsou např. zbytečné volby expresivně zabarvených synonym v nevhodných kontextech, jež mohou svědčit i o ztrátě badatelské objektivitě („převážně z procesního, byrokratického hlediska“ [str. 8]); „Míru expertnosti vybraných informátorů“ → „Míru odbornosti vybraných expertů“ (str. 58). V odborném textu by se přece jen neměla vyskytnout módní vazba „řešit holuby“ (str. 85). Jazykově – logicky je nevhodná i záporná forma otázky formulované v projektu (což je i chyba vedoucího, ale záleží i na tom, jak si diplomantka poradí s odpovědí): „Nežijí holubi volně ve městech příliš dlouho na to, aby byla možná jejich opětovná rovnovážná distribuce v krajině?“ Je totiž přinejmenším sporné, zda odpověď zní „ne“ – diplomantka chce zjevně odpovědět „**Ano**“, žijí, takže je zpětně rozptýlit v krajině nelze.“ (str. 47).

Uvedené výhrady však jednoznačně potvrzují výjimku: práce je **vysoce nadprůměrná mluvnicky, pečlivostí korektur i stylisticky**, což v daném případě není důležité jen samo o sobě, ale právě *funkčně*: styl, ač místy zdánlivě esejisticky „nevědecký“, ve skutečnosti lépe slouží přesnému vyjádření jemné věcnosti.

4. Celkové hodnocení

Úvodem musím konstatovat, že Karla Trnková svou práci koncipovala velmi promyšleně a včas, ale zahájení výzkumu a textace a celý další proces probíhal již v časové tísní. Přesto byla konzultační spolupráce poměrně intenzivní a ze strany Karly velmi vnímavá, pilná i plodná.

Řadu dílčích hodnocení jsem již předznamenal, přesto musím na závěr uvést hodnocení zásadnější.

Trnková při seznamování s problémem v průběhu výzkumu mění důrazy a dílčí otázky. Na úrovni magisterské práce by pod egidou otevřenosti výzkumu neměl výzkumník měnit původní záměr, což ve svobodné badatelské praxi samozřejmě lze, Trnková však v žádném případě pole v původním projektu práce formulovaného problému (viz příloha) neopouští. Výzkumně-samovzdělávací proces a nalézání nových fazet problému (a tím pádem i změněné orientace) pak ve výsledku významně přispívá úplnosti i plasticitě jeho popisu. Jak Trnková píše, účelem není navrhnout řešení velkých holubích populací v lidských sídlech, ale popsat situaci včetně všech provozních, psychologických, byrokraticko-legislativně-procesních bariér a zkreslení. („Aby nedošlo k mýlce, považuji za vhodné dodat, že se tato práce nesnaží hledat jakékoli řešení. Jejím cílem je pouze poukázat na to, s jakými procesy se lze setkat ve vybraných případech, a zamyslet se nad nimi.“ [str. 48]) V tomto případě je zdánlivě „pouhý“ popis výzkumně nejen naprosto postačujícím, ale i velmi cenným výsledkem, zejména je-li podrobný a přesný – a to je. Dokonce bych řekl, že autorce se podařilo předvést, jak by měl citlivý kvalitativní výzkum vypadat.

Konečně si velmi cením i toho, co na diplomních seminářích pracovně nazýváme „dvojí závěr“. Trnková totiž ve vlastním Závěru práce nejen s formulační i argumentační jistotou přehledně shrnuje svá zjištění, ale v definitivně závěrečné kapitole „Co by se mělo zkoumat dál a o čem je možné diskutovat“ vlastně přesně diskutuje nad smyslem vlastních zjištění a možnostmi jejich uplatnění.

Ze všech výše uvedených důvodů s potěšením **doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně, 17 až 18 bodů**, samozřejmě s přihlédnutím k výkonu u obhajoby.

Strašnice 15. září 2016

PhDr. Ivan Rynda